

Súd: Najvyšší správny súd Slovenskej republiky
Spisová značka: 7Ssk/163/2022
Identifikačné číslo spisu: 7021200224
Dátum vydania rozhodnutia: 27. júna 2023
Meno a priezvisko: JUDr. Zdenka Reisenauerová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSSR:2023:7021200224.1

ROZSUDOK

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Zdenky Reisenauerovej a členov senátu JUDr. Jany Martinčekovej a Mgr. Michala Novotného v právnej veci žalobkyne: X. B., O.. XX. U. XXXX, V. G. XX, XXX XX M., právne zastúpená: JUDr. Rastislav Cestický, advokát, so sídlom Palackého 1, 040 01 Košice, proti žalovanej: Sociálna poisťovňa, ústredie, so sídlom Ul. 29. augusta 8 a 10, 813 63 Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia generálneho riaditeľa žalovanej č. XXX XXX XXXX X zo dňa 28. januára 2021, o kasačnej sťažnosti žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach č. k. 4Sa/12/2021-38 zo dňa 23. júna 2022, takto

rozhodol:

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky kasačnú sťažnosť zamieta.

Účastníkom právo na náhradu trov kasačného konania nepriznáva.

Odôvodnenie

I.

Konanie pred správnym súdom

1. Krajský súd v Košiciach (ďalej len „správny súd“) rozsudkom č. k. 4Sa/12/2021-38 zo dňa 23. júna 2022 (ďalej len „napadnutý rozsudok“), podľa § 190 zákona č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok (ďalej len „SSP“) zamietol žalobu žalobkyne, ktorou sa domáhala zrušenia rozhodnutia generálneho riaditeľa žalovanej č. XXX XXX XXXX X zo dňa 28. januára 2021 (ďalej aj „napadnuté rozhodnutie“), ktorým žalovaná potvrdila svoje prvostupňové rozhodnutie č. XXX XXX XXXX X zo dňa 16. októbra 2020 o odňatí invalidného dôchodku žalobkyne od 12. decembra 2020.

2. Správny súd po preskúmaní administratívneho spisu mal za preukázané, že žalovaná ako prvostupňový orgán podľa § 70 a § 112 ods. 2 a ods. 6 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 461/2003 Z. z.“) odňala žalobkyni invalidný dôchodok od 12. decembra 2020 na základe lekárskeho posudku posudkovej lekárky pobočky žalovanej v Košiciach zo dňa 2. októbra 2020, ktorá uviedla, že žalobkyňa už nie je invalidná podľa §

71 ods. 1 cit. zák., pretože pre dlhodobu nepriaznivý zdravotný stav nemá pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o viac ako 40 % v porovnaní so zdravou fyzickou osobou. Miera poklesu schopnosti žalobkyne vykonávať zárobkovú činnosť bola stanovená na 35 % a za rozhodujúce zdravotné postihnutie posudková lekárka pobočky určila chronický polytopný vertebrogénny algický syndróm na podklade degeneratívnych zmien, ktoré zaradila do kapitoly XV - choroby podporného a pohybového aparátu, oddiel E, položka 3., písm. b) hodnotené v percentuálnom rozpätí od 20 do 35 % podľa prílohy č. 4 k zákonu č. 461/2003 Z. z. Iné zdravotné ochorenia žalobkyne - chronická nestabilita pri chôdzi, najskôr vertigo cervikálne pri zlom postavení C chrčtice a fóbické vertigo, cervikobrachiálny syndróm obojstranne, tetánia a zmiešaná úzkostná a depresívna porucha, neboli posudkovo závažné, a preto nebol dôvod na zvýšenie miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť v zmysle § 71 ods. 8 cit. zák. V dôsledku podaného odvolania bol zdravotný stav žalobkyne opätovne posúdený posudkovou lekárkou pobočky žalovanej v Košiciach dňa 24. novembra 2020, ktorá zotrvala na svojom predchádzajúcom závere a odstúpila spisovú dokumentáciu posudkovej lekárke ústredia. Posudková lekárka ústredia vychádzajúc z celej zdravotnej dokumentácie zhodnotila zdravotný stav žalobkyne zhodne s predchádzajúcimi posudkami posudkovej lekárky pobočky žalovanej a ustálila mieru poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť na 35 %. Žalobkyňa sa správnu žalobou v sociálnych veciach domáhala súdneho prieskumu prvostupňového rozhodnutia, ako aj napadnutého rozhodnutia generálneho riaditeľa žalovanej, ktoré žiadala zrušiť a vec vrátiť žalovanej na ďalšie konanie.

3. Správny súd preskúmal zákonnosť napadnutého rozhodnutia generálneho riaditeľa žalovanej v intenciách zákona č. 461/2003 Z. z., ako aj priebeh administratívneho konania, ktoré predchádzalo napadnutému rozhodnutiu a postupom v zmysle ustanovení konania o správnej žalobe v sociálnych veciach podľa §§ 199 a nasl. SSP, za primeraného použitia ustanovení o všeobecnej správnej žalobe podľa §§ 177 a nasl. SSP dospel k záveru, že žaloba nie je dôvodná. Mal za to, že posudkové lekárky zohľadnili všetky zdravotné postihnutia žalobkyne vychádzajúc z aktuálnych objektívnych odborných lekárskeho nálezov, pričom zhodne vyhodnotili, že ani pre uvedené rozhodujúce zdravotné postihnutie ako ani pre iné pridružené zdravotné postihnutie, miera poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť u žalobkyne nedosahuje viac ako 40 %, v dôsledku čoho sa žalobkyňa nepovažuje za invalidnú v zmysle § 71 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. Zdravotný stav žalobkyne preto v súčasnosti nepodmieňuje uznanie invalidity. Ďalej uviedol, že posudzovanie poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť je odbornou medicínskou otázkou, a preto si súd nemôže urobiť o tejto odbornej otázke vlastný úsudok a jeho rozhodnutie závisí predovšetkým od odborného lekárskeho posúdenia. Pokiaľ tak žalobkyňa hodnotila svoj zdravotný stav zo svojho subjektívneho pohľadu, nejde o kompetentné a objektívne hodnotenie zdravotného stavu, keďže takéto môže vykonať iba posudkový lekár v súlade s § 153 ods. 5 cit. zák. Navyše pokiaľ žalobkyňa sama nepredložila dôkazy, ktoré by spochybňovali závery posudkových lekárokov ako i závery odborných vyšetrení (napr. neurologické, ORL, psychiatrické a iné), ktoré boli podkladom pre posudzovanie jej invalidity, súd nemôže považovať odborné posudky posudkových lekárokov za zaujaté, neodborné, či nesprávne, a to aj s prihliadnutím na skutočnosť, že žalobkyňa sa hospitalizácie či kontrolných vyšetrení ani nezúčastnila. Konštatoval, že posudok, ktorý spĺňa požiadavku úplnosti, celistvosti a presvedčivosti a ktorý sa vysporadúva so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami, je spravidla rozhodujúcim dôkazom pre posúdenie správnosti a zákonnosti preskúmaného rozhodnutia. Keďže v konaní neboli vznesené také námietky, ktoré by po obsahovej stránke relevantným spôsobom spochybnili posudkové závery v preskúmanej veci, o ich objektívnosti, odbornej úrovni a úplnosti záverov nemal dôvod pochybovať. Správny súd tak záverom skonštatoval, že napadnuté rozhodnutie žalovanej ako i jej prvostupňové rozhodnutie, boli dostatočne odôvodnené, vecne správne a zo strany žalovanej nedošlo k porušeniu zákonnosti.

II.

Kasačná sťažnosť žalobkyne proti rozsudku správneho súdu

4. Včas podanou kasačnou sťažnosťou sa žalobkyňa domáha zrušenia uvedeného rozsudku správneho súdu a vrátenia veci na ďalšie konanie. Zopakovala svoju argumentáciu z predchádzajúcich podaní, že lekárske správy, ktoré v konaní predložila spochybňujú závery posudkových lekárk a závery z týchto lekárske správ neboli posudkovými lekárkami vzaté do úvahy. Zdôraznila, že v zmysle § 119 a § 120 písm. a) SSP správny súd síce vychádza zo skutkového stavu zisteného orgánom verejnej správy, avšak nie je ním viazaný a sám môže vykonať dokazovanie, ak to považuje za nevyhnutné na rozhodnutie vo veci, čo podľa žalobkyne, vzhľadom na doručené lekárske správy mal. Žalobkyňa ku kasačnej sťažnosti pripojila ďalšie lekárske správy, ktoré vzhľadom na pandemickú situáciu nemala k dispozícii.

III.

Vyjadrenie žalovanej ku kasačnej sťažnosti žalobkyne

5. Žalovaná vo vyjadrení ku kasačnej sťažnosti žalobkyne navrhla kasačnú sťažnosť ako nedôvodnú zamietnuť. S rozsudkom správneho súdu sa v celom rozsahu stotožnila. Uviedla, že žalobkyňa v odvolacom správnom a ani v súdnom konaní neuviedla žiadne nové skutočnosti, ktoré by spochybňovali úplnosť, objektivitu a presvedčivosť lekárske posudkov. Pochybnosti žalobkyne o tom, že jej zdravotný stav nebol v konaní správne posúdený, považovala žalovaná za neodôvodnené, vyvolané len jej subjektívnym presvedčením, čo ale nie je dôvod na spochybenie správnosti skutkových zistení. Mala za to, že Sociálna poisťovňa pri posudzovaní trvania nároku žalobkyne na invalidný dôchodok postupovala v súlade so zákonom č. 461/2003 Z. z. a skutkové okolnosti týkajúce sa rozsahu zdravotného poškodenia žalobkyne boli dostatočne ozrejmene posudkovými závermi, ktoré nevykazovali nejasnosti, vnútorné rozpory a vo svojich záveroch sa zhodovali.

IV.

Konanie pred kasačným súdom

6. Najvyšší správny súd Slovenskej republiky bol formálne zriadený ústavným zákonom č. 422/2020 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa Ústava Slovenskej republiky č. 460/1992 Zb. v znení neskorších predpisov dňa 1. januára 2021 a na základe zákona č. 423/2020 Z. z. o zmene a doplnení niektorých zákonov v súvislosti s reformou súdnictva. Podľa § 101e ods. 1 a 2 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 423/2020 Z. z., najvyšší správny súd začal činnosť 1. augusta 2021. Výkon súdnictva prešiel od 1. augusta 2021 z najvyššieho súdu na najvyšší správny súd vo všetkých veciach, v ktorých je od 1. augusta 2021 daná právomoc najvyššieho správneho súdu.

7. Najvyšší správny súd Slovenskej republiky ako súd kasačný (§ 11 písm. h SSP) v spojení s § 438 ods. 2 SSP preskúmal napadnutý rozsudok správneho súdu, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo (§ 453 ods. 2 SSP), kasačnú sťažnosť žalobkyne prejednal bez nariadenia pojednávania (§ 455 SSP), keď deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne 5 dní vopred na úradnej tabuli a na internetovej stránke Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky www.nssud.sk (§ 452 ods. 1 v spojení s § 137 ods. 4 SSP) a dospel k záveru, že kasačná sťažnosť žalobkyne nie je dôvodná.

8. Predmetom prieskumného konania na kasačnom súde bol rozsudok Krajského súdu v Košiciach č. k. 4Sa/12/2021-38 zo dňa 23. júna 2022, ktorým správny súd žalobu žalobkyne zamietol podľa § 190 SSP. Predmetom prieskumného súdneho konania bolo preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovanej č. XXX XXX XXXX X zo dňa 28. januára 2021, ktorým podľa § 218 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z. z. zamietla odvolanie žalobkyne a potvrdila svoje prvostupňové rozhodnutie č. XXX XXX XXXX X zo dňa 16. októbra 2020 o odňatí invalidného dôchodku žalobkyne od 12. decembra 2020.

9. V procese posudzovania zákonnosti napadnutého rozsudku správneho súdu kasačný súd vychádzal zo skutkových zistení vyplývajúcich zo spisového materiálu správneho súdu, súčasť ktorého tvoril administratívny spis žalovanej, na ktoré poukázal už správny súd v odôvodnení napadnutého rozsudku, a preto ich kasačný súd neopakuje, a súčasne na ne poukazuje.

10. Kasačný súd predovšetkým upriamuje pozornosť na to, že správne súdnictvo v Slovenskej republike vychádza z materiálneho chápania právneho štátu v zmysle čl. 1 ods. 1 ústavy vyžadujúceho, aby verejná správa bola pod kontrolou súdnej moci. Je založené jednak na kontrole verejnej správy, či

táto (ne)prekračuje jej zverené právomoci a jednak poskytuje ochranu subjektívnym právam osôb, do ktorých bolo zasiahnuté alebo zasahované v rozpore so zákonom. Hlavnou úlohou správneho súdництва je teda ochrana subjektívnych práv a jeho cieľom ochrana práv fyzických a právnických osôb a ich prostredníctvom následne aj ochrana zákonnosti. Správne súdnictvo je neoddeliteľným atribútom právneho štátu zaručujúcim každej osobe, či už ide o fyzickú alebo právnickú osobu ochranu práv pred činnosťou orgánov verejnej správy. Dodržiavanie zákonnosti v oblasti výkonnej moci a dôsledná ochrana jednotlivca je jednou z najdôležitejších črt právneho štátu, ktorého koncepcia práva stojí aj na dodržiavaní práva štátnymi orgánmi. Správny súd v správnom súdnictve poskytuje ochranu právam alebo právom chráneným záujmom fyzickej osoby a právnickej osoby v oblasti verejnej správy a rozhoduje v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom (§ 2 ods. 1 SSP). Konanie pred správnym súdom je jednou zo záruk ochrany základných ľudských práv a slobôd a ochrany práv a oprávnených záujmov účastníkov administratívneho konania (§ 5 ods. 2 SSP). Na rozhodnutie správneho súdu je rozhodujúci stav v čase právoplatnosti rozhodnutia orgánu verejnej správy alebo v čase vydania opatrenia orgánu verejnej správy (§ 135 ods. 1 SSP). Správnou žalobou sa žalobca môže domáhať ochrany svojich subjektívnych práv proti rozhodnutiu orgánu verejnej správy alebo opatreniu orgánu verejnej správy (§ 177 ods. 1 SSP).

11. Kasačný súd dáva tiež do pozornosti, že správny súd nie je súdom skutkovým. Jeho úlohou pri preskúmaní zákonnosti rozhodnutia a postupu správneho orgánu podľa tretej hlavy tretej časti Správneho súdneho poriadku (§§ 199 a nasl. SSP) je posudzovať, či správny orgán príslušný na konanie si zadovážil dostatok skutkových podkladov pre vydanie rozhodnutia, či zistil vo veci skutočný stav, či konal v súčinnosti s účastníkom konania, či rozhodnutie bolo vydané v súlade so zákonmi a inými právnymi predpismi a či obsahovalo zákonom predpísané náležitosti, teda či rozhodnutie správneho orgánu bolo vydané v súlade s hmotnoprávnymi, ako aj s procesnoprávnymi predpismi. V súdnom prieskume zákonnosti rozhodnutia žalovaného správneho orgánu v sociálnych veciach správny súd nie je viazaný rozsahom dôvodov uvedených v žalobe, ak žalobca je fyzickou osobou, ktorou namieta nezákonnosť rozhodnutia správneho orgánu, tvrdiac, že nezákonným rozhodnutím správneho orgánu a postupom mu predchádzajúcim bol ukrátený na svojich hmotnoprávných alebo procesnoprávných právach. Zákonnosť rozhodnutia správneho orgánu je podmienená zákonnosťou postupu správneho orgánu predchádzajúceho vydaniu napadnutého rozhodnutia. Správny súd v konaní súdneho prieskumu zákonnosti rozhodnutia orgánu verejnej správy teda preskúmava, či orgán štátnej správy konal a rozhodol v súlade so zákonom, či v správnom konaní postupoval v súčinnosti s účastníkom konania, či sa vysporiadal s jeho námietkami a či na základe skutkových zistení a na základe logického a rozumného uváženia ustálil správne svoj právny záver.

12. Kasačný súd preskúmal rozsudok správneho súdu, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, pričom v rámci konania o kasačnej sťažnosti skúmal aj napadnuté rozhodnutie žalovanej, v spojení s prvostupňovým rozhodnutím, ako aj konanie im prechádzajúce, najmä z toho pohľadu, či správny súd správne posúdil zákonnosť a správnosť napadnutých rozhodnutí žalovanej v oboch stupňoch. Kasačný súd zistil, že správny súd v danej veci v procese súdneho prieskumu zákonnosti napadnutého rozhodnutia žalovanej náležite postupoval v súlade s procesnými pravidlami zákonodarcom nastolenými v prvej a tretej hlave tretej časti Správneho súdneho poriadku, keď súdny prieskum zákonnosti rozhodnutia žalovanej, napadnutého žalobou, vykonal náležite v zmysle platnej právnej úpravy zákona č. 461/2003 Z. z. a svoju právnu úvahu, na základe ktorej ustálil svoj právny záver, aj riadne odôvodnil.

V.

Právne posúdenie kasačným súdom

13. Podľa čl. 1 ods. 1 prvej vety ústavy je Slovenská republika zvrchovaný, demokratický a právny štát. Podľa čl. 2 ods. 2 ústavy štátne orgány môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon. Podľa čl. 152 ods. 4 ústavy výklad a uplatňovanie ústavných zákonov, zákonov a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov musí byť v súlade s touto ústavou.

14. Základom interpretácie a aplikácie čl. 1 ods. 1 ústavy je zabezpečenie materiálneho a nie formálneho právneho štátu. Základnou premisou materiálneho právneho štátu sa prezentuje všeobecná záväznosť práva pre všetkých. To znamená, že štátne orgány, orgány územnej samosprávy, právnické osoby s právomocou rozhodovania o právach a povinnostiach, ako aj každý jednotlivec musí konať tak, ako určuje právny poriadok. Z citovanej právnej úpravy ústavy vyplýva, že výklad a uplatňovanie všeobecne záväzných právnych predpisov musí byť v súlade s ústavou. Pozitivistický právny prístup k aplikácii zákonov je preto v činnosti štátnych orgánov modifikovaný ústavne konformným výkladom, ktorý v závislosti od ústavou chránených hodnôt pôsobí reštriktívne alebo extenzívne na dikciu zákonných pojmov. Obsah zákonnej právnej normy nemôže byť interpretovaný izolovane, mimo zmyslu a účelu zákona, cieľa právnej regulácie, ktorý zákon sleduje. Požiadavka na ústavne konformnú aplikáciu a výklad zákona je podmienkou zákonnosti rozhodnutia ako individuálneho správneho aktu. Mocenské orgány štátu realizujú svoju rozhodovaciu právomoc sú pri výkone svojej moci povinné postupovať v zmysle čl. 2 ods. 2 ústavy, s prihliadnutím na to, že súčasne sú viazané aj právnou úpravou obsiahnutou v medzinárodných zmluvách, ktorými je Slovenská republika viazaná (čl. 7 ústavy) a po vstupe Slovenskej republiky do Európskeho spoločenstva, Európskej únie postupovať tiež v súlade s právne záväznými predpismi Európskeho spoločenstva, Európskej únie.

15. Kasačný súd v súlade s citovanou právnou úpravou vyhodnotil rozsah a dôvody kasačnej sťažnosti žalobkyne vo vzťahu k napadnutému rozhodnutiu správneho súdu po tom, ako sa oboznámil s obsahom spisu, s námietkami žalobkyne uvedenými v kasačnej sťažnosti a s prihliadnutím na § 461 SSP dospel k záveru, že v zásade nezistil dôvod na to, aby sa odchyľil od logických argumentov a relevantných právnych záverov spolu so správnou citáciou dotknutých právnych noriem obsiahnutých v dôvodoch napadnutého rozhodnutia správneho súdu, ktoré vytvárajú dostatočné východiská pre vyslovenie výroku rozhodnutia. Kasačný súd považuje právne posúdenie preskúmvanej veci správnym súdom v zásadnej otázke týkajúcej sa odňatia invalidného dôchodku žalobkyni za správne a súladné so zákonom. Vzhľadom k tomu, aby neopakoval pre účastníkov známe skutočnosti, na zdôraznenie správneho skutkového a právneho záveru správneho súdu uvádza nasledovné.

16. Zákon č. 461/2003 Z. z. v znení účinnom do 31. marca 2021 v § 1 ods. 1 vymedzuje sociálne poistenie, upravuje rozsah sociálneho poistenia, právne vzťahy pri vykonávaní sociálneho poistenia, organizáciu sociálneho poistenia, financovanie sociálneho poistenia, dozor štátu nad vykonávaním sociálneho poistenia, konanie vo veciach sociálneho poistenia a konanie vo veciach vymáhania pohľadávok.

17. Podľa § 71 ods. 1 až 10 cit. zák. je poistenec invalidný, ak pre dlhodobo nepriaznivý zdravotný stav má pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o viac ako 40 % v porovnaní so zdravou fyzickou osobou. Dlhodobo nepriaznivý zdravotný stav je taký zdravotný stav, ktorý spôsobuje pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť a ktorý má podľa poznatkov lekárskej vedy trvať dlhšie ako jeden rok. Pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť sa posudzuje porovnaním telesnej schopnosti, duševnej schopnosti a zmyslovej schopnosti poistenca s dlhodobo nepriaznivým zdravotným stavom a telesnej schopnosti, duševnej schopnosti a zmyslovej schopnosti zdravej fyzickej osoby. Pri posudzovaní poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť sa neprihliada na zdravotné postihnutia, ktoré boli zohľadnené na nárok na invalidný výsluhový dôchodok podľa osobitného predpisu. Pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť sa posudzuje na základe a) lekárskeho správ a údajov zo zdravotnej dokumentácie zdravotníckeho zariadenia a zhodnotenia liečby s určením diagnostického záveru, stabilizácie ochorenia, jeho ďalšieho vývoja, ďalšej liečby a b) komplexných funkčných vyšetrení a ich záverov, pričom sa prihliada na zostávajúcu schopnosť vykonávať zárobkovú činnosť, zostávajúcu schopnosť prípravy na povolanie, možnosti poskytnutia pracovnej rehabilitácie alebo rekvalifikácie. Miera poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť je uvedená v prílohe č. 4. cit. zák. Miera poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť v percentách sa určuje podľa druhu zdravotného postihnutia, ktoré je rozhodujúcou príčinou dlhodobo nepriaznivého zdravotného stavu, a so zreteľom na závažnosť ostatných zdravotných postihnutí. Jednotlivé percentuálne miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť sa nesčítavajú. Mieru poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť určenú podľa ods. 6 možno zvýšiť najviac o 10 %, ak závažnosť ostatných zdravotných postihnutí ovplyvňuje pokles schopnosti vykonávať zárobkovú

činnosť. Na určenie zvýšenia hodnoty sa vychádza z predchádzajúceho výkonu zárobkovej činnosti, dosiahnutého vzdelania, skúsenosti a schopnosti rekvalifikácie. Obdobne to platí, ak pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť je dôsledkom viacerých zdravotných postihnutí podmieňujúcich dlhodobo nepriaznivý zdravotný stav. Ak v prílohe č. 4 nie je uvedené zdravotné postihnutie, ktoré je príčinou dlhodobo nepriaznivého zdravotného stavu, určí sa miera poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť v percentách podľa takého zdravotného postihnutia uvedeného v tejto prílohe, ktoré je s jeho funkčným dopadom najviac porovnateľné. Dlhodobo nepriaznivý zdravotný stav na účely invalidity sa posúdi opätovne, ak sa predpokladá zmena vo vývoji zdravotného stavu a zmena schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť.

18. Vychádzajúc z citovanej právnej úpravy kasačný súd upriamuje pozornosť predovšetkým na to, že v konaní a rozhodovaní o invalidite fyzickej osoby posudzovanie zdravotného stavu fyzickej osoby a tým aj súvisiaceho zostatkového pracovného potenciálu je vecou výlučne odbornou - medicínskou, na ktoré súd nemá potrebné odborné znalosti. Vo veciach dôchodkového poistenia zdravotný stav a pracovnú schopnosť občanov posudzuje žalovaná vo forme lekárskej posudkovej činnosti pri výkone sociálneho poistenia (§ 153 ods. 1 písm. b) v spojení s § 153 ods. 3 cit. zák.) s tým, že konkrétne túto činnosť vykonáva posudkový lekár sociálneho poistenia príslušnej pobočky a posudkový lekár sociálneho poistenia ústredia (§ 153 ods. 5 cit. zák.). Výsledkom posudkovej činnosti je záver posudkového lekára o tom, či konkrétna fyzická osoba je, alebo nie je invalidná s určenou mierou poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť s tým, že táto miera poklesu sa určuje v percentách podľa druhu zdravotného postihnutia, ktoré je rozhodujúcou príčinou dlhodobo nepriaznivého zdravotného stavu, a so zreteľom na závažnosť ostatných zdravotných postihnutí. Závery posudkového lekára sú zachytené v lekárskej správe, súčasťou ktorej je odborný lekársky posudok vrátane jeho odôvodnenia, v ktorom posudkový lekár objasňuje a odôvodňuje všetky skutočnosti, na základe ktorých pristúpil k prijatiu konkrétneho záveru. Tento posudok je teda v konaní pred správnym súdom kľúčovým dôkazom, na ktorý je súd (vzhľadom na absenciu odbornej - medicínskej erudovanosti) odkázaný, a preto je nutné klásť dôraz na jeho jednoznačnosť, úplnosť, určitosť a presvedčivosť. V konaní a rozhodovaní o invalidite fyzickej osoby posudzovanie zdravotného stavu fyzickej osoby a tým aj súvisiaceho zostatkového pracovného potenciálu je jednou z podmienok na priznanie nároku na invaliditu. Druhou podmienkou na priznanie invalidity je splnenie zákonom predpokladaného počtu rokov dôchodkového poistenia (§ 72 ods. 1 cit. zák.). Všetky zákonom stanovené podmienky pre priznanie nároku na invalidný dôchodok, stanovené v § 70 ods. 1 cit. zák. musia byť splnené kumulatívne, t. j. súčasne.

19. Kasačný súd zo spisového materiálu správneho súdu, súčasť ktorého tvoril administratívny spis žalovanej, mal za preukázané, že posudková lekárka pobočky dňa 2. októbra 2020 posúdila dlhodobo nepriaznivý zdravotný stav žalobkyne na účely invalidného dôchodku a to na základe kontrolnej lekárskej prehliadky určenej na november 2019 so záverom, že výsledná miera poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť už nie je 45 %, ale 35 %, a preto sa v zmysle § 71 ods. 1 cit. zák. žalobkyňa viac nepovažuje za invalidnú, keďže pre dlhodobo nepriaznivý zdravotný stav nemá pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o viac ako 40 % v porovnaní so zdravou fyzickou osobou. Za rozhodujúce zdravotné postihnutie posudková lekárka pobočky určila chronický polytopný vertebrogénny algický syndróm na podklade degeneratívnych zmien, ktoré zaradila do kapitoly XV - choroby podporného a pohybového aparátu, oddiel E, položka 3., písm. b) hodnotené v percentuálnom rozpätí od 20 do 35 % podľa prílohy č. 4 k zákonu č. 461/2003 Z. z. Iné zdravotné ochorenia žalobkyne - chronická nestabilita pri chôdzi, najskôr vertigo cervikálne pri zlom postavení C chrčtice a fóbické vertigo, cervikobrachiálny syndróm obojstranne, tetánia a zmiešaná úzkostná a depresívna porucha, neboli posudkovo závažné, a preto nebol dôvod na zvýšenie miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť v zmysle § 71 ods. 8 cit. zák. o ďalších 10 %. Posudková lekárka pobočky určila zánik invalidity žalobkyne odo dňa posúdenia jej dlhodobo nepriaznivého zdravotného stavu, t. j. 2. októbra 2020. Na základe konania o odvolaní zo dňa 20. novembra 2020 proti rozhodnutiu žalovanej zo dňa 16. októbra 2020 z dôvodu neuznania invalidity žalobkyne pri kontrolnej lekárskej prehliadky posudková lekárka pobočky lekárskeho posudkom zo dňa 24. novembra 2020 opätovne posudzovala dlhodobo nepriaznivý zdravotný stav žalobkyne. Posudková lekárka pobočky zotrvala na svojom predchádzajúcom závere, že miera poklesu schopnosti vykonávať

zárobkovú činnosť 35 % bez ďalšieho navýšenia, bola určená správne a celú spisovú dokumentáciu odstúpila posudkovej lekárke ústredia. Vychádzajúc z celej zdravotnej dokumentácie posudková lekárka ústredia zdravotný stav žalobkyne zhodnotila zhodne s predchádzajúcimi posudkami posudkovej lekárky pobočky žalovanej a mieru poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť ustálila na 35 %. Sporným tak medzi účastníkmi ostalo určenie miery poklesu schopnosti žalobkyne vykonávať zárobkovú činnosť v porovnaní so zdravou fyzickou osobou v percentuálnom rozsahu takom, aby vzhľadom na svoj dlhodobý nepriaznivý zdravotný stav mohla byť žalobkyňa považovaná za invalidnú v zmysle § 71 ods. 1 a nasl. zákona č. 461/2003 Z. z.

20. Žalobkyňa v kasačnej sťažnosti predovšetkým namietala, že lekárske správy, ktoré v konaní predložila spochybňujú závery posudkových lekárov a závery z týchto lekárskeho správ neboli posudkovými lekárkami vzaté do úvahy. Kasačný súd však s týmto názorom nesúhlasí a stotožňuje sa so správnym súdom v tom, že posudkové lekárky žalovanej komplexne posúdili zdravotný stav žalobkyne s prihliadnutím na všetky jej diagnózy a dostatočne sa vyrovnali so všetkými skutočnosťami, ktoré boli podkladom pre ich závery. Z obsahu posudkov, je zrejmé, že posudkové lekárky vzali do úvahy a posúdili všetky lekárske nálezy, ktoré im žalobkyňa v konaní do vydania napadnutého rozhodnutia žalovanej predložila. Do úvahy vzali stabilometrické vyšetrenie, ktoré bolo však bez poruchy stability pri stabilnej aj pohyblivej podložke, pri otvorených aj zatvorených očiach, závraty dominantne podmienené ochorením chrbtice. Takisto posúdili zmiešanú úzkostnú a depresívnu poruchu, avšak žalobkyňa na psychiatrické kontroly nechodí a nie je ani v pravidelnej liečbe psychiatra. Ďalej sa posudkové lekárky zaoberali klinickým stavom žalobkyne, kde došlo k zlepšeniu hlavne pri hodnotení postoja, ktorý je dlhodobý v norme, bez významnejších titubácií. Námietka žalobkyne, že lekárky závery z lekárskeho správ nezohľadnili, tak nezodpovedá obsahu ich posudkov. Zohľadnenie však neznamená, že sa posudkoví lekári musia stotožniť s hodnotením jednotlivých ochorení tak, ako ich hodnotí žalobkyňa.

21. Kasačný súd upriamuje pozornosť aj na znenie § 71 ods. 8 zákona č. 461/2003 Z.z., podľa ktorého posudkový lekár môže zvýšiť mieru poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť najviac o 10 %, ak závažnosť ostatných zdravotných postihnutí tento pokles ovplyvňuje. Z jazykového výkladu citovaného ustanovenia vyplýva, že ani existencia ostatných zdravotných postihnutí nezakladá poisťencovi nárok na toto zvýšenie. Naopak, toto zvýšenie je právom posudkového lekára, ktorý pri tom uplatňuje zákonom povolenú správnu úvahu. Pri jej uplatnení sa musí spravovať kritériami uvedenými v citovanom ustanovení, teda tým, či u poistenca existujú iné zdravotné postihnutia a tieto sú tak závažné, že znižujú jeho schopnosť vykonávať zárobkovú činnosť ešte viac než rozhodujúce zdravotné postihnutie v zmysle § 71 ods. 6 cit. zák. V prerokovanej veci tak posudkové lekárky v lekárskeho posudkoch zhodnotili všetky zdravotné postihnutia žalobkyne, avšak tie neboli natoľko závažné, aby ďalej ovplyvnili pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť nad mieru, ktorá prislúcha k určenému rozhodujúceho zdravotnému postihnutiu. V súvislosti s lekárskeho správami priloženými ku kasačnej sťažnosti (č. l. 64 až 66 v súdnom spise), na ktoré sa žalobkyňa odvoláva, kasačný súd len pripomína, že podľa § 441 SSP režim koncentrácie kasačného konania nepripúšťa od istej fázy uplatňovanie novôt, okrem takých skutočností a dôkazov, ktoré by mohli preukazovať prípustnosť a včasnosť podania kasačnej sťažnosti, čo ale nie je prípad žalobkyne. Rovnako tak nešlo pozornosti kasačného súdu podanie žalobkyne zo dňa 28. októbra 2022 doručené tunajšiemu súdu po lehote na podanie kasačnej sťažnosti v zmysle § 443 ods. 1 SSP, ku ktorému boli pripojené nové lekárske správy ošetrojúcich lekárov, avšak tie boli z obdobia po vydaní napadnutého rozhodnutia žalovanej. Pokiaľ teda posudková lekárka lekárskeho nálezmi v čase vypracovania lekárskeho posudku nedisponovala, pretože ich žalobkyňa v konaní pred správnymi orgánmi nepredložila a pripojila ich až ku kasačnej sťažnosti, prípadne tieto lekárske správy v čase lekárskeho posúdenia nejestvovali, nemožno povedať, že spochybňujú obsah samotného posudku, ktorý ich pochopiteľne ani nemôže zohľadňovať. Kasačný súd však v tomto smere poukazuje na to, že pokiaľ by v budúcnosti, ale došlo k zhoršeniu zdravotného stavu žalobkyne, čo by preukazovali nové lekárske správy ošetrojúcich lekárov, žalobkyňa môže opätovne požiadať o posúdenie rozhodujúceho postihnutia a prehodnotenie miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť v zmysle ustanovení zákona č. 461/2003 Z. z.

22. Záverom tak kasačný súd dodáva, že podľa judikatúry musí byť z lekárskeho posudku zrejmé, akými úvahami sa posudkové lekárky pri posudzovaní zdravotného stavu žalobkyne riadili a aj dôvody určenia rozhodujúceho zdravotného postihnutia s prislúchajúcou percentuálnou mierou poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť (porov. v tomto smere ustálenú judikatúru najvyššieho súdu, napr. jeho rozhodnutia sp. zn. 1So/97/2005, judikát R 29/2007, sp. zn. 10So/97/2014 alebo sp. zn. 1So/72/2015). Správny súd nemôže podľa vlastnej úvahy nahradiť odborné závery posudkových lekárov vlastnými závermi, pokiaľ nezistí, že obsah posudku je v rozpore s obsahom lekárskeho nálezov alebo niektoré lekárske nálezy vôbec nezohľadňuje, alebo svojou celkovou skladbou je nepreskúmateľný. To však kasačný súd v prejednávanej veci nezistil. Námietky žalobkyne preto neboli spôsobilé spochybniť vecnú a právnu správnosť napadnutého rozhodnutia správneho súdu. Na základe vyššie uvedených úvah tak kasačný súd dospel k záveru, že nie je daný žiaden zo zákonných dôvodov kasačnej sťažnosti v zmysle § 440 SSP, a preto kasačnú sťažnosť podľa § 461 SSP rozsudkom (§ 457 ods. 1 SSP) zamietol.

23. O náhrade trov kasačného konania rozhodol kasačný súd podľa § 167 a § 168 v spojení s § 467 ods. 1 SSP, keď žalobkyňa vo veci úspech nemala a žalovaná ho síce mala, kasačný súd však nezistil výnimočné dôvody, aby jej nárok na náhradu trov konania priznal.

24. Senát Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky v danej veci rozhodol pomerom hlasov 3:0 (§ 3 ods. 10 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom ku dňu vyhlásenia tohto rozsudku).

Poučenie :

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.